

waarvan voor België enkel *Sorbaria sorbifolia* gekend is (Lambinon *et al.* 1998). Met de determinatiesleutels van onder meer Stace (1997) en Boom (2000) kon de plant van Ieper niet op naam gebracht worden. Zowel de taxonomie als de nomenclatuur van het genus blijken zeer complex te zijn.

Het genus *Sorbaria* werd nochtans recent gereviseerd door Rahn (1989), die het aantal taxa beperkte. De populatie in Ieper behoort tot *Sorbaria tomentosa* (Lindl.) Rehr. De verschillen tussen deze soort en *Sorbaria sorbifolia* zijn weergegeven in tabel 1.

In Ieper komt *Sorbaria tomentosa* voor met tientallen exemplaren, groeiend op de oude vestingmuren langs de Kasteelgracht, tussen de Menenpoort en het openluchtzwembad (IFBL E1.23.24). Op de oorspronkelijke plaats van introductie komen meerdere exemplaren voor die minstens al enkele jaren oud zijn. Verder noordwaarts groeien verspreid, maar uitsluitend op de muren, jonge planten; in de omgeving werd geen enkel aangeplant exemplaar van *Sorbaria tomentosa* aangevonden.

Opmerkelijk is dat *Sorbaria tomentosa* zich in Ieper door generatieve vermeerdering heeft gevestigd en hervestigd. Dikwijls wordt ervan uitgegaan dat *Sorbaria*-soorten zich in Vlaanderen hoofdzakelijk (of zelfs uitsluitend?) vegetatief vanuit aangeplante exemplaren verbreiden.

Een revisie van het schaarse Belgische herbariummateriaal (BR, GENT, LG) leverde weinig op: voor een correcte identificatie zijn bij voorkeur rijpe zaden nodig. Het is evenwel niet uitgesloten dat *Sorbaria tomentosa* ook elders in Vlaanderen aanwezig is.

Literatuur. – Boom B.K. (2000), Nederlandse dendrologie, Ede, H. Veenman & Zonen. – Lambinon J., De Langhe J.E., Delvosalle L. & Duvigneaud J. (en medew.) (1998), Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden. Derde druk. Meise, Nationale Plantentuin van België. – Rahn K. (1989), A survey of the genus *Sorbaria* (Rosaceae). *Nord. J. Bot.* 8: 557-563. – Stace C. (1997), *New Flora of the British Isles*. 2d edition. Cambridge, Cambridge University Press.

Aeschynomene indica, nieuw voor de Belgische adventievenflora

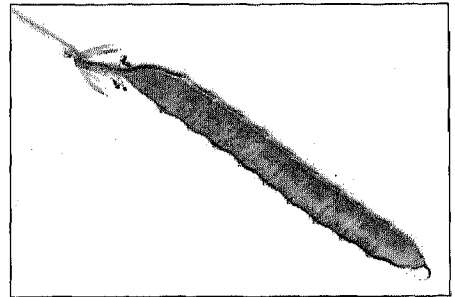
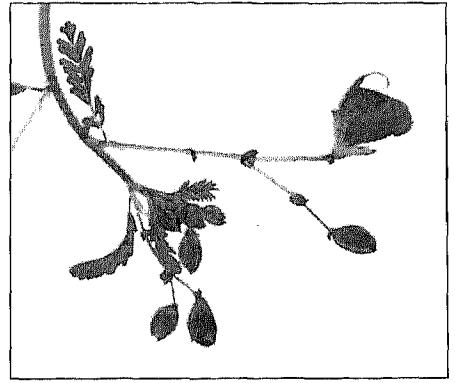
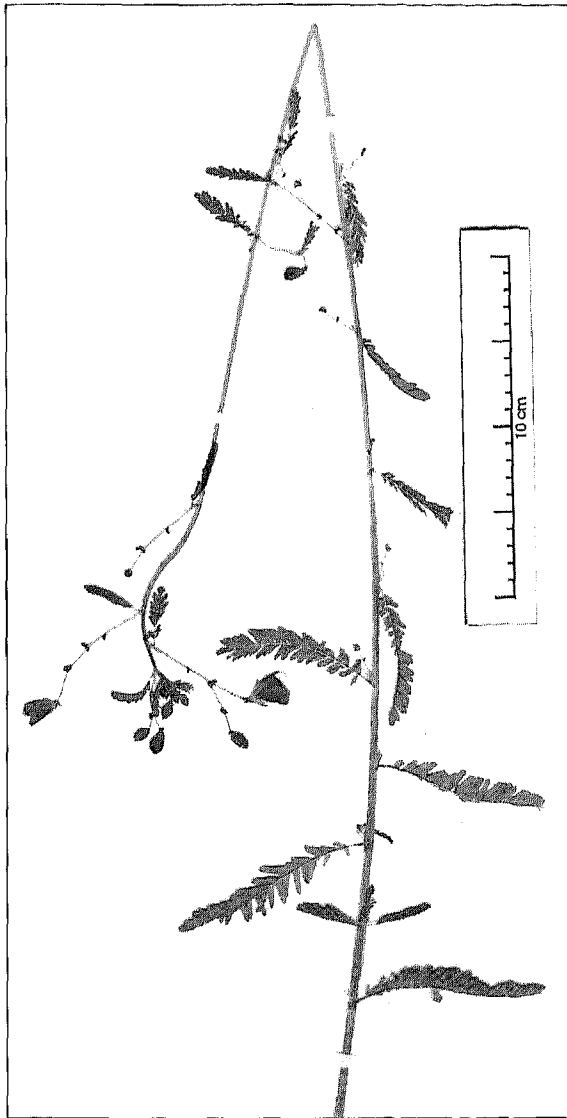
Ivan HOSTE (Meise)

Op 25 september 1999 vond ik in de rand van een maïsakker in Waarschoot (Oost-Vlaanderen, IFBL C2.38.44) één niet-bloeiend exemplaar van een plant die ik niet kende, en waarbij ik niet verder kwam dan het vermoeden dat het een vlinderbloemige moest zijn. De geveerd samengestelde bladeren van de nauwelijks vertakte, ca. 40 cm hoge plant, met kleine deelblaadjes, herinnerde me aan kruidje-roer-me-niet (*Mimosa pudica*).

Iets verderop lag de aardeweg langs de maïsakker plaatselijk bezaaid met vogelzaadafval, ongetwijfeld weggegooid door de kooi-vogelhouders van de naastliggende rijwoningen. Diverse plantensoorten waren uit dit afval ontkiemd. Dit gaf een kenmerkende soortenmix van vogelzaadadventieven, met *Cuscuta campestris*, *Guizotia abyssinica*, *Hibiscus trionum*, *Linum usitatissimum*, *Panicum miliaceum*, *Phalaris canariensis*, *Setaria italica*, *S. pumila*, *Sorghum halepense* en *Trifolium resupinatum* var. *majus*.

De onbekende plant werd uitgegraven en meegenomen. In Meise dacht J. Léonard onmiddellijk aan het geslacht *Aeschynomene*; voor determinatie waren echter bloemen en vruchten vereist. Daarom werd de plant in de kassen van de Nationale Plantentuin geplaatst en verder opgekweekt. Enkele weken later kwam de inmiddels ruim een meter hoge plant in bloei en later ontwikkelden zich enkele peulen. Toen in december de plant minder vitaal werd, werd herbariummateriaal ingezameld, incl. een paar vrijwel rijpe peulen.

Aeschynomene (Fabaceae) is beperkt tot de tropische tot warm gematigde klimaatgebieden en omvat een 150-tal soorten. De determinatie van materiaal waarvan de geografische herkomst niet gekend is, wordt bemoeilijkt door het ontbreken van een recente, wereldwijde revisie. Een voorlopige determinatie van de in de kassen opgekweekte plant met behulp van Léonard (1954), Rudd (1955) en Verdcourt (2000) leidde tot de conclusie dat het *A. indica* zou kunnen zijn, of misschien *A. rudis*.

Figuur 1. *Aeschynomene indica*.
Herbariummateriaal adventieflant
Waarschoot, 1999: (links) zijnscheut met
bloemen; (geheel boven) bloem en
bloemknoppen; (boven) gelede peul.

In Carulli *et al.* (1988) is geprobeerd het onderscheid tussen die beide taxa te verhelderen, maar wanneer ik mijn materiaal uit Waarschoot (plus diverse collecties in BR) aan die publicatie toets, is het resultaat niet bevredigend. De aangestipte verschillen i.v.m. beharing, de tanden van schut- en steelblaadjes, grootte van de bloemen en aantal en grootte van de deelblaadjes overtuigen niet.

Aeschynomene indica komt voor in Afrika, Azië, Australië en N-Amerika (ZO van de V.S.). *A. rudis* is beperkt tot Amerika (van het

ZO van de V.S. tot Paraguay; Rudd 1955); dit laatste taxon is op verschillende plaatsen in de V.S. als onkruid geïntroduceerd geraakt (Carulli *et al.* 1988). *Aeschynomene indica* groeit doorgaans in vochtige tot natte grasland- en savannemilieus, zoals rivier- en vijveroevers en moerassen (Verdcourt 2000).

Eric Clement (schriftel. med.), die onder meer ook herbariummateriaal uit Waarschoot onderzocht, bevestigde dat het momenteel niet echt zinvol lijkt om de twee genoemde taxa te onderscheiden. In afwachting van een wereld-

wijde revisie van *Aeschynomene* (of althans van de soortengroep met *A. indica*), is het aangewezen de naam hier in een brede betekenis op te vatten.

Aeschynomene indica heeft bladeren met 30-70 kleine deelblaadjes, die 's avonds samenvouwen. Stengel behaard, onderaan vrij dik en gevuld met zeer licht merg. Bloemen doorgaans geel (vaak purper gevlekt) en klein (vlag tot ca. 1 cm lang); de wat grotere, purper gekleurde bloemen van de adventiefplant uit Waarschoot wijzen eerder in de richting van *A. rudis*. Vrucht: een gelede peul. (Fig. 1.)

Over de herkomst van de plant in Waarschoot valt weinig te zeggen. Alhoewel gevonden in de rand van een maïsakker, denk ik eerder dat het een vogelzaadadventief betreft. In de lijst van vogelzaadadventieven van Hanson & Mason (1985) staat *Aeschynomene* nergens vermeld. Duncan & Duncan (1999) echter noteren bij *A. indica* 'seeds food for birds', maar het is me niet duidelijk of dit ook inhoudt dat de plant speciaal met dit doel voor kooivogels gekweekt wordt. Aanvoer via een route die direct te maken heeft met de gemonialiseerde landbouw (b.v. aanvoer van grondstoffen voor de veevoederproductie) is minder waarschijnlijk.

Van *A. indica* zijn me geen andere gegevens uit België bekend. In '(Göttinger) Floristische Rundbriefe', Clement & Foster (1994) en Karlsson (1997; met uitzondering van *A. americana*) vond ik geen enkele vermelding van *Aeschynomene*-soorten als adventieven.

Niets wijst erop dat de vondst van *A. indica* in Waarschoot iets meer zou zijn dan een floristisch aardigheidje. Het is veelzeggend dat deze plant van warmere klimaatgebieden eind september nog altijd geen bloemknoppen vertoonde. In warmere gebieden kan de plant zich als een onkruid gedragen (Verdcourt 2000), maar voor West-Europa lijkt het erg onwaarschijnlijk dat de status van (zeer) zeldzame efermere adventief in de min of meer nabije toekomst zou moeten herzien worden.

Dankwoord. – Je remercie Jean Léonard (BR) qui, regardant la plante déracinée, a vu de suite qu'il s'agissait d'un *Aeschynomene*, ce qui a facilité la détermination. Eric Clement (Alverstoke, U.K.) studied herbarium material and discussed the possible identity of the plant,

thereby decidedly strengthening my initial idea about its identity. Ook bedank ik graag de mensen van de Nationale Plantentuin, die de toegetakelde plant in de kassen verzorgden, zodat uiteindelijk enkele voor het determineren essentiële bloemen en peulen beschikbaar waren.

Literatuur. – Carulli J.P., Tucker A.O. & Dill N.H. (1988), *Aeschynomene rudis* Benth. (Fabaceae) in the United States. *Bartonia* 54: 18-20. – Clement E.J. & Foster M.C. (1994), Alien Plants of the British Isles. London, B.S.B.I. – Duncan W.H. & Duncan M.B. (1999), Wildflowers of the Eastern United States. Athens, Univ. of Georgia Press. – Hanson C.G. & Mason J.L. (1985), Bird seed aliens in Britain. *Watsonia* 15: 237-252. – Karlsson T. (1997), [The vascular plants of Sweden. A checklist]. *Svensk Bot. Tidskrift* 91 (5): 241-560. – Léonard J. (1954), Hedysareae. In Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. Vol. V: 176-359. Bruxelles, I.N.E.A.C. – Rudd V.E. (1955), The American species of *Aeschynomene*. *Contr. U.S. Natl. Herb.* 32 (1): 1-172. – Verdcourt B. (2000), *Aeschynomeneae*. In Pope G.V. (Ed.), Flora Zambesiaca. Vol. 3. Part 6: 50-170. London, Royal Bot. Gardens.

Nardurus maritimus dans la région minière du Nord de la France

Filip VERLOOVE

en Ceresa VANDENBERGHE (Hooglede)

Nardurus maritimus (L.) Murb. est considéré comme rare (distr. Champ., Tert. Par.) ou très rare (distr. Mosan, Lorr.) dans le territoire de la Flore (Lambinon *et al.* 1998). Boulet (1999) le range parmi les taxons adventices et disparus.

Lors d'un inventaire floristique des terrils de la région de Béthune (France, dép. Nord), on a répertorié *Nardurus maritimus* en abondance. Cette graminée a été trouvée le 12 juin 2000 dans une pelouse maigre sur le versant sud d'un terriil situé le long de la RD 937, entre Verquin et Noeux-les-Mines (distr. W-Brab.). S'agit-il d'une naturalisation, c'est-à-dire du résultat d'une introduction fortuite par l'homme, ou d'une extension naturelle plus ou moins récente de l'aire de l'espèce, rendue possible par la création d'un biotope adéquat? Il est difficile de répondre à cette question.

Nardurus maritimus ne semble pas figurer dans la littérature pourtant étendue concernant la flore et la végétation de la région minière du Nord-Ouest de la France. Il devrait de toute façon être soigneusement recherché sur d'au-